

	MILJÖSTYRNINGSRÅDET	DATUM	2009-12-18	SIDOR	1 (4)
	MOTIV	BUSSRESE TJÄNSTER			

MOTIV TILL MILJÖSTYRNINGSRÅDETS UPPHANDLINGSKRITERIER FÖR BUSSRESE TJÄNSTER

INLEDNING

Miljökraven fokuserar på hur fordon kan miljöanpassas avseende utsläpp till luft av miljöpåverkande ämnen såsom kväveoxider, kolväten och partiklar. Även energieffektivitet, utsläpp av växthusgaser och miljöpåverkan kopplat till service och underhåll finns inkluderade.

A. OBLIGATORISKA KRAV PÅ LEVERANTÖREN

A.1. MILJÖ(LEDNINGS)ARBETE

Miljöledningsrutiner är väsentliga för att tjänsten på ett strukturerat och välorganiserat sätt kan utföras så att miljöhänsynen är tillgodosedd under hela uppdraget.

A.2. MILJÖPROGRAM

Bussbolaget ska ha en plan för hur arbetet med att minska busstrafikens utsläpp av klimatpåverkande gaser, partiklar och kväveoxider.

D. SÄRSKILDA KONTRAKTSVILLKOR

D.1. REDOVISA MILJÖSTATISTIK

För att kunna bedöma sin miljöpåverkan och kunna påverka den är det viktigt att få tillgång till tillförlitlig statistik gällande organisationens utsläpp. Kraven på miljöstatistik i kriteriedokumentet är baserade på de uppgifter som statliga myndigheter måste redovisa i enlighet med regeringens riktlinjer för statliga myndigheters redovisning av miljöledningsarbetet (M2008/4821/H)¹. Dessa krav baseras på schablonmässiga uträkningar och inte på faktiska utsläpp.

¹www.naturvardsverket.se/upload/06_produkter_och_avfall/produktion_konsumtion/miljoledning/riktlinjer/Riktlinjer_redovisning_2009.pdf

	MILJÖSTYRNINGSRÅDET	DATUM	2009-12-18	SIDOR	2 (4)
	MOTIV	BUSSRESEJÄNSTER			

D.2. KLIMATKOMPENSATION

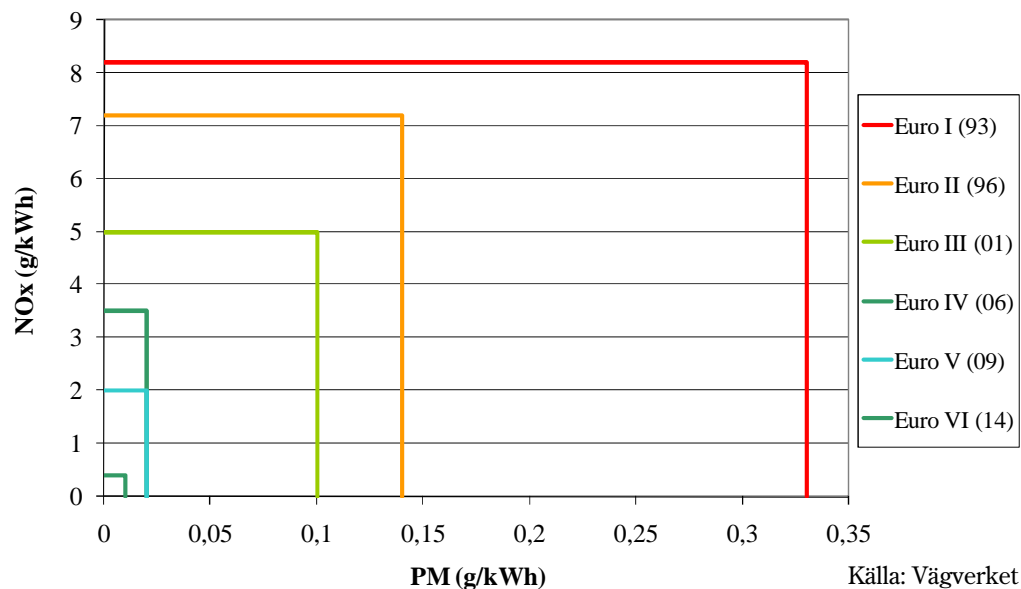
Detta krav är endast till för de organisationer som beslutat om klimatkompensering och vill göra detta direkt via leverantören. Klimatkompensation innebär att frivilligt kompensera för utsläpp som de egna aktiviteterna leder till. Energimyndigheten har rekommendationer gällande hur detta ska gå till för att säkerställa reduktionsenheterna kommer från seriösa försäljare. Miljöstyvningsrådet upphandlingskriterier är baserade på Energimyndighetens rekommendationer.

Viktigt är dock att påpeka att klimatkompensation aldrig kan ersätta utsläppsminskningar inom organisationen. Ett första steg i miljöarbetet bör alltid vara att kartlägga de utsläpp som verksamheten ger upphov till och därefter i möjligaste mån försöka minska dem. Därefter kan klimatkompensation vara ett bra verktyg för att åtgärda den del som inte bedöms kunna minskas.

D.3. KRAV PÅ FORDONEN

Kriteriedokumentets krav på basnivå och avancerad nivå bygger på Euroklasserna som är baserade på avgasutsläppen av koloxid, kolväten, kväveoxider och partiklar som styr klassningen. Utsläpp av koldioxid ingår inte. Euro IV var lagkrav för nya fordon t o m oktober 2009 och Euro 5 blir lagkrav fr.o.m. oktober 2009, se nedanstående tabell:

EUROKRAVNIVÅER FÖR TUNGA FORDON

Spjutspetsnivån i kriteriedokumentet syftar till att främja bussar som kör på förnybart bränsle eller använder hybridteknik som leder till ett mycket energieffektivt fordon.

D.4. BRÄNSLE

Svensk MK1-diesel har bättre hälsoegenskaper jämfört med MK3-diesel, vilken motsvaras av EU-dieselkvaliteten, främst beroende på att MK 1-diesln har lägre halt av polycykliska aromatiska kolväten (PAH).

	MILJÖSTYRNINGSRÅDET	DATUM	2009-12-18	SIDOR	3 (4)
	MOTIV	BUSSRESEJÄNSTER			

D.5. UNDERHÅLL

Bra underhåll av bussen ökar livslängden på fordonet samt minskar bränsleförbrukningen och utsläppen.

D.6. OLJOR/SMÖRJMEDEL

Hydraulvätskor är viktiga inte minst som energi- och materialsparare och används för att överföra kraft i hydraulsystem. Stora mängder olja läcker emellertid oavsiktligt ut från olika hydraulsystem vilket kan påverka miljön på olika sätt. Därför har en svensk standard utarbetats som bl a ställer miljökrav på hydraulvätskor.

Miljödelen av standarden bygger på de kriterier som utarbetats inom projektet "Ren Smörja", som påbörjades av Göteborgs Stad i samråd med Kemikalieinspektionen. I ett internationellt perspektiv är dessa krav stränga och innebär att hydraulvätska bl a skall vara biologiskt nedbrytbar och ge minimerad vattentoxicitet. Kraven innebär bl a också en kontroll av allergiframkallande ämnen samt ämnen med särskilt hälso- och miljöfarliga egenskaper exempelvis cancerogena, mutagena eller långlivade ämnen. För mer information samt en lista över produkter som uppfyller standardens miljökrav se Svergies Tekniska Forskningsinstitut, www.sp.se/km/hydraul.

D.7. TVÄTTHALL

Undersökningar som gjorts på avloppsvatten från fordonstvättar visar att utsläppshalter och utsläppsmängder kan variera kraftigt. De stora variationerna beror till stor del på val av tvättkemikalier, skötsel av slam- och oljeavskiljare och andra reningsanläggningar, provtagningsmetodik, förekomst av andra anslutna verksamheter såsom verkstadsavlopp mm.² Det är därmed viktigt att tvätt av fordon sker i tvätthallar som är anpassade för sådan verksamhet så att de ämnen som används vid tvätten tas om hand på rätt sätt. På spjutspetsnivå kan man efterfråga att tvätten ska uppfylla kriterierna för Svanenmärkning av fordonstvättar, observera dock att det finns relativt få sådana och därför krävs en marknadsanalys innan kravet kan ställas. För mer information se Svanens kriterier för fordonstvättar finns på www.svanen.nu.

D.8. PAH I DÄCK

Högaromatiska oljor innehåller polycykliska aromatiska kolväten (PAH). Det är en stor grupp av föreningar, varav många ger hälso- och miljöskadliga effekter. De flesta PAH som ingår i oljan är långlivade, bioackumulerande och cancerframkallande. Högaromatiska oljor används bland annat som mjukgörare i gummi.

Från och med den 1 januari 2010 får däck och oljor som används vid tillverkning av däck inte säljas om de innehåller mer än 10 mg/kg av åtta listade PAH:er och mer än 1 mg/kg av bens(a)pyren. Dessutom får däck och slitbanor för regummering som tillverkas efter den 1 januari 2010 inte släppas ut på marknaden om de innehåller oljor i mängder som överstiger ovanstående gränsvärden.³

² Naturvårdsverket Branschfakta fordonstvättar 2005.

³ bilaga XVII till Reach (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006).

	MILJÖSTYRNINGSRÅDET	DATUM	2009-12-18	SIDOR	4 (4)
	MOTIV	BUSSRESE TJÄNSTER			

D.9. FORDONSVÅRDSPRODUKTER

Fordonsvårdsprodukter kommer efter användning att ledas ut i vattenmiljön. Egenskaper som biologisk nedbrytbarhet, både aerob och anaerob, bioackumulerbarhet och giftighet för vattenlevande organismer är därför viktiga miljöparametrar för alla innehållsämnen. Ett medel som uppfyller Svanens kriterier innehåller ämnen som har så liten påverkan på miljön som möjligt och det ställs hälso- och miljökrav på de kemikalier som ingår i produkterna. Information om Svanens kriterier finns på www.svanen.nu.